

Požadavky na úpravu rukopisů časopisu Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání

Příspěvek je nasán v českém jazyce, slovenském jazyce nebo anglickém jazyce. V příspěvku je použito jednoduché písmo Calibri a velikost 12 a okraje 2,5 cm na všech stranách. Součástí studií je **název příspěvku** v českém/slovenském a anglickém jazyce (max. 12 slov). Jako doplňující informace autor za nadpis doplní, o jaký **typ příspěvku** se jedná (teoretické, metodologické a přehledové studie, výzkumná sdělení, diskuse, zprávy a recenze).

Následuje **abstrakt** v českém/slovenském a anglickém jazyce a **klíčová slova** v českém/slovenském a anglickém jazyce. **Abstrakt** (800-1500 znaků) je stručným a jasným shrnutím obsahu studie. Seznamuje s pojednávaným problémem, strukturou studie a hlavními závěry. V případě empirických studií abstrakt obsahuje také stručný popis zkoumaného souboru použité metodologie/metodiky a hlavní výzkumné nálezy. Jako **klíčová slova** je doporučeno využít především termíny uvedené v Pedagogickém slovníku, případně obsažené v Českém pedagogickém tezauru (www.npmk.cz/node/21). **Klíčová slova** jsou zařazena dle důležitosti ve vztahu k tematice studie, pořadí keywords koresponduje s pořadím klíčových slov. U zprávy a recenze není abstrakt a klíčová slova zařazena. Případné **poděkování grantové agentuře** apod. je umístěno na konci příspěvku před seznamem použité literatury v tomto pořadí: název grantové agentury, registrační číslo a řešitelé. Případné **poděkování osobám**, které se podílely na vzniku rukopisu, případně přispěly ke zvýšení jeho kvality, je umístěno před seznamem literatury na konci příspěvku za poděkováním grantové agentuře.

Rukopis je zakončen **prohlášením autora**: Příspěvek ani jeho související pasáže nebyly publikovány a nebyly odevzdány k publikování v jiném časopisu, sborníku nebo monografii. V případě jeho otištění v časopisu Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání nebude příspěvek znovu publikován bez souhlasu redakční rady časopisu Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání. Na konci každého příspěvku je uveden **kontaktní údaj** (jméno, příjmení, kompletní adresa pracoviště a elektronická adresa).

Příspěvek je zaslán ve formátu MS WORD, nevyžaduje se zaslání v tištěné verzi. Požadavky na úpravu příspěvku vycházejí z doporučení **APA** (*American Psychological Association, Sixth Edition*) s drobnými odchylkami zohledňujícími některé specifické prvky českého jazyka, která jsou návodem pro efektivní a srozumitelnou podobu odborných příspěvků. Dále jsou uvedena doporučení vztahující se k jazykové stránce rukopisu a strukturování textu, úpravám tabulek, obrázků, grafů, citacím textu a souhrnu literatury.

Jazyková struktura textu

Rukopisy by měly být psány jazykem srozumitelným širšímu okruhu čtenářů. Čtenáři by také měli bez větších problémů porozumět způsobu uvažování autora včetně popisu metod a analýzy výzkumných dat.

Srozumitelnost sdělení napomáhá:

- a) **Uspořádanost** – přehlednost, strukturovanost, návaznost a gradace jednotlivých částí textu (číslování, odkazování), zařazování prvků orientujících a aktivizujících čtenáře

- b) **jednoduchost** – používání krátkých a jednoduchých vět neodchylování se o výkladové linie (případné vsuvky formou poznámek pod čarou)
- c) **pregnantnost** – přesnost vyjadřování ve spojení se stručností a výstižností (zařazování přílehlavých ukázek a příkladů)
- d) **konzistentnost** – disciplinované používání zavedených a vymezených termínů.

Strukturování (organizace) textu

Odstavce jsou odsazovány mezerou o velikosti 6b (odstavec, mezery před i za textem).

Kapitoly nejsou číslovány, pouze jsou tučně označeny. Nadpis „Úvod“ je použit.

Výčty (seznamy)

V textu se mohou vyskytovat výčty několika typů:

- **Číslovaný seznam** – používá se, je-li důležité pořadí uvedených položek (chronologie, priority, důležitost), užívají se arabské číslice se závorkou – 1), 2), 3)...
- **Nečíslovaný seznam členěný** – používá se ve všech ostatních případech. Jako „odrážka“ se používá jednoduchý „bullet“, jiné typy odrážkování se zde nepoužívají.
- **V těchto seznamech mohou nastat dva případy:**
 - 1) Seznam je tvořen ucelenými větami, které začínají velkým písmenem a končí tečkou.
 - 2) Seznam je tvořen částmi vět, které začínají malým písmenem a končí středníkem a poslední položka tečkou.
- **Nečíslovaný seznam v textu** – pro výčet se používají písmena v závorce. Mohou nastat dvě varianty – a) texty výčtu jsou odděleny čárkami, b) texty výčtu jsou odděleny středníkem, a to v případě, kdy je text delší a vyskytuje se v něm čárka.

Textové prvky – používání uvozovek, italiky (kurzívy), závorek a zvýrazňování

Při používání uvozovek a italiky (kurzívy) platí tyto zásady:

- **uvozovky** se nekombinují s italikou (buď jedno, nebo druhé);
- uvozovky se užívají pouze při prvním výskytu výrazu (slangového, ironického nadsázky, apod.);
- uvozovky se neužívají pro popis škály, užívá se italika (kurzíva);
- uvozovky ne užívají pro jazykové příklady, užívá se italika (kurzíva);
- uvozovky ne užívají pro termíny, užívá se italika (kurzíva);
- jako základní slouží v češtině pouze uvozovky typu 9966 (tj. dvojité „“)- je třeba dávat pozor na různé v češtině nesprávné podoby. Ostatní typy uvozovek (v první řadě jednoduché, až v druhé řadě boční) se užívají pouze v případech, kdy do uvozeného textu je potřeba vložit ještě další uvozovky (např. v případě přímé řeči uvnitř přímé řeči);
- používání uvozovek se omezuje pouze na krátké citace. Je-li citace delší než tři řádky, dáváme ji do odděleného bloku.

Při užívání závorek platí tyto zásady:

- **závorky** se v textu neužívají, jsou-li v tomtéž místě jiné závorky, svorky či hranaté závorky, stejně tak když se v textu vyskytují matematické výrazy se závorkami;
- v případě, že text vyžaduje užití více závorek, závorky sloučíme do jedné, případně je některá ze závorek nahrazena čárkou;
- hranaté závorky se užívají, když do citovaného textu vkládáme vlastní poznámku.

Při zvýraznění je třeba dále dodržovat tato pravidla:

- používá se pouze **italika (kurzíva)**, a to velmi uvážlivě, v nezbytných případech;
- italikou (kurzívou) je zvýrazňující v textu – kromě případů uvedených výše – také názvy časopisů, knih, grantů, latinské názvy a matematické symboly;
- nezvýrazňují se fráze a běžné zkratky (a priori, et al.), chemické značky, trigonometrické funkce a řecká písmena.

Při psaní matematických znaků a symbolů je třeba dodržovat tato pravidla:

- **u matematických znaků** se vkládají z obou stran mezery (např. $* p < 0,05$; $n = 2350$). Výjimku tvoří znaky v místě horního indexu, které se připojují bez mezery, např. v čase 30" = v čase 30 sekund.
- **značky** se od číselné hodnoty oddělují mezerou, např. 10 *m* = 10 metrů, 14 % = čtrnáct procent.
- Mezeru neděláme v případě, že kombinací číslice a značky vyjadřujeme přídavné jméno: 8km = 8kilometrový, tj. osmikilometrový.

Textové prvky – používání spojníku a pomlčky

Při používání spojníku kratší vodorovná čárka) se dodržují tato pravidla:

- **Spojovníkem** se vyjadřuje těsné spojení slov;
- Spojovník není od spojovaných slov nijak oddělen, píše se bez mezer;
- Např. česko-anglický, chcete-li apod.

Při používání pomlčky (delší vodorovná čárka) se dodržují tato pravidla:

- **Pomlčka** je zpravidla z obou stran oddělena pevnou mezerou (klávesová zkratka CTRL a mínus na numerické klávesnici);
- Pokud pomlčkou nahrazujeme výrazy *a*, *až*, *proti*, zpravidla je neoddělujeme mezerami (9-13 let, 2009-2010, s. 83-87).

Tabulky

Tabulky vložené do textu musí splňovat tato kritéria:

- **Tabulka** je nezbytná, neopisuje pouze text studie, ale rozšiřuje množství poskytovaných informací.
- Tabulka je svým rozměrem vhodná pro časopis formátu A5.
- Tabulka je očíslována.
- Tabulka má výstižný a stručný název.
- Všechny sloupce jsou výstižně pojmenovány, společné prvky jsou sloučeny.

- Hodnoty uváděných proměnných mají vždy stejný počet desetinných míst (zpravidla dvě, popř. čtyři).
- Desetinná čísla se píšou s čárkou bez mezery (např. 0,18).
- Popisky řádků a sloupců nejsou psány velkými písmeny ani kapitálkami.
- Popisky řádků a sloupců nejsou psány tučným písmem.
- V poznámkách pod tabulkou je uveden zdroj, poznámky k celé tabulce, případně vysvětlení uvedených zkratk.
- Vodorovné linky se používají úsporně, jen tam, kde je nutné pro přehlednost (např. oddělení záhlaví), svislé linky je vhodné úplně nahradit dostatečnou vzdáleností sloupců. Stínování tabulek se nepoužívá.
- Na tabulku je odkazováno v textu (tabulka 2).

Tabulka 2

Interkorelace dimenzí dotazníku OCDQ-RS

	ANG	ÚSTR	DIR	FRUS	SOC	IO
ANG	1,00	0,44**	0,12	-0,18	0,38**	0,67**
ÚSTR		1,00	0,18	-0,19*	0,38**	0,77**
DIR			1,00	0,30**	-0,09	-0,50**
FRUS				1,00	-0,16	-0,55**
SOC					1,00	0,43**

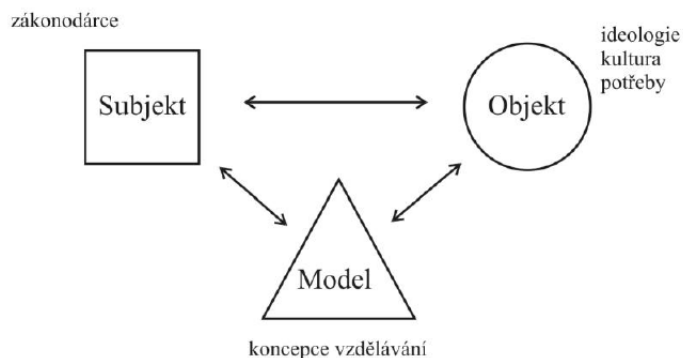
Pozn. Tabulku je možné doplnit doplňujícími informacemi. Veškeré údaje pod tabulkou jsou psány velikostí písma 10. Převzato z (event. upraveno podle) Gavora a Braunová (2010, s. 48).

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

Obrázky

Jako obrázky se označují grafy, schémata, náčrty, mapy a fotografie. Pro zařazení jednotlivých obrázků platí podobná pravidla jako pro tabulky:

- **Obrázek** je nezbytný, neopisuje pouze text studie, ale rozšiřuje poskytované informace.
- Obrázek je svým rozměrem vhodný pro časopis A5.
- Obrázek je očíslován.
- Obrázek má výstižný a stručný název.
- Obrázky rovnocenného významu mají srovnatelnou podobu (typ, škály, velikost)
- Obrázek je černobílý, nemá pozadí (např. šedé apod.) a není ohraničen čarou.
- Na obrázku nejsou příliš podrobné detaily, které by nebyly ve vytištěné podobě čitelné.
- Prvky na obrázku-grafu jsou označeny.
- V poznámkách pod obrázkem jsou uvedeny zdroje komentáře a vysvětlivky k prvkům (legenda).
- Na obrázek je odkazováno v textu např. graf na obrázku 1.1.

Obrázek 1.1. Schéma fundamentálního modelu kurikula. Obrázek je možné doplnit rozšiřujícími informacemi. Veškeré údaje pod obrázkem jsou psány velikostí písma 12. Převzato z (event. upraveno podle) Janík, Maňák a Knecht (2009, s. 31).

Odkazy (citace) v textu

Forma v textu: (autor, rok vydání), případně (autor, rok vydání, stránky). Odkaz na víc zdrojů je oddělen v závorce středníkem, například (Horák, 2203+ Kolář 1997, 1998, 1999; Světlý, 2007, str. 345).

Je-li jméno autora přirozenou součástí věty, uvádí se do závorky jen rok vydání, případně číslo stránek. Příklad odkazu v textu: Kessler zjistil, že existují různé formy odkazů (citací) v textu (2003, s. 73-88; srovnávací tabulka 3.1.n., příp. s 56 an.)

Odkazy (citace) v textu jsou abecedně uspořádány (např. Edmund, 2003; Gogel & Reed, 1995a; James, Minor & Rothbart, v tisku; Weber, 1975a, 1975b). Je-li pro autora důležité spíše časové hledisko, je možné odkazy uspořádat vzestupně či sestupně dle roku vydání (např. Weber, 1975a, 1975b; Gogel & Reed, 1995a; Edmund, 2003; James, Minor & Rothart, v tisku).

Odkazy stejného autora (autory) v jednom roce jsou označeny písmeny „a“, „b“, „c“ atd. umístěnými za rokem publikace (srov. Weber, 1975a, 1975b; Gogel & Reed, 1995a). Autoři rukopisů nabídnutých redakcí by měli citovat své vlastní publikace spíše střídmě.

Jména autorek jsou v případě potřeby přechylována pouze v textu, v odkazech v závorce a v seznamu literatury jsou jména v původní podobě.

Tabulka 3.1

Různé formy odkazů (citací v textu)

Typ citace	První citace v textu	Následující citace v textu	První citace v textu, v závorce	Následující citace v textu, v závorce
Jeden autor	Johnsen (2001)	Johnsen (2001)	(Johnsen, 2001)	(Johnsen, 2001)
Dva autoři	Hejný a Kuřina (2001)	Hejný a Kuřina (2001)	(Hejný & Kuřina, 2001)	(Hejný & Kuřina, 2001)
Tři autoři	Kubiatko, Vaculová a Pecušová (2010)	Kubiatko et al. (2010)	(Kubiatko, Vaculová, & Pecušová, 2010)	(Kubiatko et al., 2010)
Více než tři autoři	Janík et al. (2010)	Janík et al. (2010)	(Janík et al., 2010)	(Janík et al., 2010)

Pozn.: Upraveno podle Concise Rules of APA Style (2010, s. 183).

Při používání sekundární citace (odkaz na práci, na kterou někdo odkazuje v jiné práci) se dodržují tato pravidla:

- **Na sekundární zdroje** se odkazuje uvedením primárního zdroje doplněného o odkaz na sekundární zdroj pomocí slovního spojení *cit. podle* (např. Hoolbrook 1987 cit. podle Gavora, 2011, s. 124).
- **Na sekundární zdroje** se odkazuje výjimečně, například když je původní zdroj z nejrůznějších důvodů nedostupný (rozebraný, není možné ho obstarat běžnými cestami, je psán v cizím jazyce apod.). Do seznamu literatury se uvádí pouze sekundární zdroj.

Je-li citace delší než tři řádky, dáváme ji do odděleného bloku velikostí písma 10, blok je od ostatního textu oddělen vždy jedním prázdným řádkem před a jedním prázdným řádkem za blokem; v bloku se citovaný text neohraničuje dvojitými uvozovkami, dvojitě uvozovky se pak mohou použít místo jednoduchých.

Seznam literatury

V seznamu literatury se uvádějí pouze tituly, na které se v příspěvku odkazuje.

Seznam literatury je umístěn na konci příspěvku.

V poznámkách pod čarou se uvádějí odkazy (citace) jako v textu.

Seznam literatury není očíslován.

Seznam literatury je abecedně uspořádán podle příjmení autorů. Díla pocházející od stejného autora/stejných autorů jsou seřazena chronologicky. Díla pocházejí od stejného autora/stejných autorů publikování v tomtéž roce jsou seřazena abecedně dle názvu.

Není-li v citovaném díle uveden autor nebo organizace vlastníci autorská práva, stojí jako první údaj název díla.

Zápis citací (seznamu literatury) a odkazy na citace se v časopise řídí doporučením **APA** (*American Psychological Association, Sixth Edition*) s drobnými úpravami zohledňujícími některé specifické prvky českého jazyka.

Názvy zejm. anglicky psaných publikací jsou uváděny malými písmeny (kromě situací, kdy je z gramatických důvodů nutné použít velká písmena, např. *Reading skills of students of Czech faculties of education*). Výjimku tvoří anglické názvy časopisů – jsou uváděny velkými písmeny (např. *Teacher and Teacher Education*).

Pokud je v publikacích uvedeno více míst vydání, udává se pouze místo vydání uváděné na prvním místě.

Citace monografické publikace (vč. sborníku):

Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.

Illich, I. (1970). *Deschooling society*. New York: Harper & Row.

Malewski, E. (Ed.). (2013, v tisku). *Curriculum studies handbook: The next moment*. New York: Routledge

Maňák, J., & Janík, T. (Eds.). (2005). *Orientace české základní školy*. Brno: MU.

Piaget, J., & Inhelderová, B. (2000). *Psychologie dítěte*. Praha: Portál.

Tollingerová, D., Kněžů, V., & Kulič, V. (1966). *Programované učení*. Praha: SPN.

Janík, T., & Minaříková, E., et al. (2011). *Video v učitelském vzdělávání: Teoretická východiska – aplikace – výzkum*. Brno: Paido.

Citace příspěvku v monografické publikaci (vč. sborníku):

Doyle, W. (1996). Curriculum and pedagogy. In P. W. Jackson (Ed.), *Handbook of research on curriculum* (s. 486–516). New York: Macmillan.

He, M. F. (2010, v tisku). Exile pedagogy: Teaching in-between. In J. A. Sandlin, B. D. Schultz, & J. Burdick (Eds.), *Handbook of public pedagogy: Education and learning beyond schooling* (s. 469–482). New York: Routledge.

Miková, M., & Janík, T. (2007). Pořizování videozáznamu jako metoda sběru dat. In R. Švaříček & K. Šedřová, et al., *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách* (s. 192–201). Praha: Portál.

Pupala B., Kaščák, O., & Humajová, Z. (2007). Rub a líce kurikulárnej transformácie. In O. Kaščák & K. Žoldošová (Eds.), *Námety na reformu počiatočného vzdelávania* (s. 17–72). Bratislava: Renesans.

Citace příspěvku v seriálové publikaci (časopis aj.):

Gavora, P. (1992). Naivné teórie dieťaťa a ich pedagogické využitie. *Pedagogika*, 42(1), 95–102.

Schubert, W. H. (1980). Recalibrating educational research: Toward a focus on practice. *Educational Researcher*, 9(1), 17–24.

Vašátková, J., & Prášilová, M. (2007). Česká škola = učící se škola. *Pedagogická orientace*, 17(1), 5–11.

Veenman, M., Wilhelm, P., & Beishuisen, J. (2004). The relation between intellectual and metacognitive skills from a developmental perspective. *Learning and Instruction, 14*(1), 89–104.

Citace monotematického čísla časopisu:

Chvál, M., Michek, S., & Pol, M. (Eds.). (2010). *Evaluace ve škole [Monotematické číslo]. Orbis scholae, 4*(1).

Citace elektronické monografie (vč. sborníku):

Johnsen, E. B. (2001). *Textbooks in the kaleidoscope*. Dostupné z <http://www-bib.hive.no/tekster/pedtekst/kaleidoscope/index.html>

Jandová, R. (Ed.). (2007). *Svět výchovy a vzdělávání v reflexi současného pedagogického výzkumu [CD-ROM]*. České Budějovice: JČU.

Citace příspěvku v elektronickém sborníku (monografii):

Najvar, P., & Najvarová, V. (2007). Metodologický postup CPV videostudie anglického jazyka: analýza výuky anglického jazyka na 2. stupni základní školy. In R. Jandová (Ed.), *Svět výchovy a vzdělávání v reflexi současného pedagogického výzkumu* (s. 1–9). České Budějovice: JČU. [CD-ROM]

Najvar, P., Najvarová, V., & Doležalová, J. (2007). *Reading skills of students of faculties of education*. Berlin: DGLS. Dostupné z http://www.literacyeurope.org/IDEC/proceedings%20berlin/dolezalova_najvarova_najvar.pdf

Citace příspěvku v elektronickém časopise:

Šlégrová, A. (2006). Měření matematické gramotnosti v rámci mezinárodního výzkumu OECD PISA v roce 2003. *E-pedagogium, 6*(4), 70–77. Dostupné z <http://www.upol.cz/fakulty/pdf/e-pedagogium/>

Citace kvalifikační práce:

Herweg, C. (2008). *Zielorientierung im deutschen und schweizerischen Physikunterricht – eine Videostudie* (Disertační práce). Kiel: IPN.

Vlčková, K. (2010). *Žákovské strategie učení cizímu jazyku ve všeobecném vzdělávání* (Habilitační práce). Dostupné z http://is.muni.cz/do/rect/habilitace/1441/Vlckova/habilitace/HABILITACNI_PRACE_2010.pdf

Citace příspěvku (posteru) prezentovaného na konferenci:

Zlatníček, P. (2011, září). *Kvalita výuky cizích jazyků – vývoj a pilotáž pozorovacího nástroje*. Poster prezentovaný na 19. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu, Brno.

Dvořák, D. (2011, září). *Přechod mezi stupni základní školy: Od teoretického konceptu k možností facilitace*. Příspěvek prezentovaný na 19. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu, Brno.

Citace publikací, které mají více než 7 autorů:

Jacobs, J., Garnier, H., Gallimore, R., Hollingsworth, H., Bogard Givvion, K., Rust, K., ... Gonzales, P. (2003). *Third international mathematics and science study 1999 video study technical report. Volume 1: Mathematics*. Washington: National Center for Education Statistics. Institute of Education Statistics, U. S. Department of Education.

Na co je třeba dávat pozor?

Název tabulky se udává nad tabulkou, název obrázku se udává pod obrázkem.

Poznámky u tabulek se píší písmem velikosti 10, poznámky u obrázků se píší písmem velikosti 12.

Před znakem & se nepíše čárka pouze ve dvou případech:

- když je přímo v textu odkazováno v závorce na text, který má dva autory (např. Hejný & Kuřina, 2001);
- v seznamu literatury v případě, kdy má zdrojová publikace citovaného textu dva editory: např. Pupala B., Kaščák, O., & Humajová, Z. (2007). Rub a líce kurikulárnej transformácie. In O. Kaščák & K. Žoldošová (Eds.), *Námety na reformu počiatočného vzdelávania* (s. 17–72). Bratislava: Renesans.

Názvy zejm. anglicky psaných publikací jsou v seznamu literatury uváděny malými písmeny (mimo případů, kdy je z gramatických důvodů nutné použít velká písmena, např. Reading skills of students of Czech faculties of education). Výjimku tvoří anglické názvy časopisů, které jsou uváděny velkými písmeny (např. Teacher and Teacher Education).